

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Απόψεις

«Ποινή μητρότητας» και άδεια πατρότητας: μαθήματα από τη Σκανδιναβία

3' 14" χρόνος ανάγνωσης

ΜΑΝΟΣ ΜΑΤΣΑΓΓΑΝΗΣ

06.07.2025 · 19:56

Πριν από μισό αιώνα, μια ομάδα πολιτικών, συνδικαλιστών και ερευνητών στη Σουηδία είχαν μια πρωτότυπη ιδέα: Γιατί να μη δοθεί το δικαίωμα και στους άνδρες να παίρνουν άδεια από τη δουλειά τους όταν γεννιέται το παιδί τους; Αφενός θα μοιράζονταν καλύτερα τις ευθύνες με τη σύντροφό τους και αφετέρου θα δένονταν με το μωρό. Αμ' έπος αμ' έργον: έτσι έγινε η Σουηδία, το μακρινό 1974, η πρώτη χώρα στον κόσμο όπου θεσμοθετήθηκε η άδεια πατρότητας μετ' αποδοχών.

Αρχικά τα πράγματα εξελίχθηκαν διαφορετικά από ό,τι είχαν φανταστεί οι εμπνευστές της νέας πολιτικής. Ο νόμος έδινε το δικαίωμα στο ζευγάρι να αποφασίσει αν την άδεια θα την έπαιρνε όντως ο πατέρας ή αν απλώς θα παρατεινόταν η καθιερωμένη άδεια μητρότητας, προσθέτοντας τους δύο χρόνους. Επειδή ακόμη και στην προχωρημένη Σουηδία οι γυναίκες αμείβονταν λιγότερο από τους άνδρες, ο στενός οικονομικός υπολογισμός ευνοούσε την παραδοσιακή κατανομή των ευθυνών: η γυναίκα στο σπίτι με το μωρό, ο άνδρας στη δουλειά. Επιπλέον, οι (λίγοι) άνδρες που επέλεγαν να πάρουν άδεια πατρότητας αντιμετωπίζονταν ως «φλώροι» από τους συναδέλφους τους και ως αδιάφοροι για καριέρα από τους εργοδότες τους. Με αυτά και με αυτά, η νέα πολιτική κινδύνευε να πέσει στο κενό.

Η λύση δόθηκε το 1993 στη γειτονική Νορβηγία. Ο πατέρας μπορούσε να μην ασκήσει το νέο δικαίωμα αν δεν ήθελε, έχανε όμως τη δυνατότητα να μεταφέρει την άδειά του στη μητέρα: take it or leave it. Η τροποποίηση άλλαξε θεαματικά τα δεδομένα. Τα ζευγάρια είχαν πλέον κίνητρο να παίρνει άδεια και ο πατέρας. Καθώς όλο και περισσότεροι άνδρες ανακοίνωναν στη δουλειά ότι τις επόμενες τέσσερις εβδομάδες θα έμεναν στο σπίτι για να αλλάζουν πάνες και να πλένουν μπιμπερό, σταδιακά η καζούρα των συναδέλφων άρχισε να κρυώνει. Οι εργοδότες συμβιβάστηκαν με τη νέα κατάσταση. Με τον καιρό, οι τέσσερις εβδομάδες έγιναν 15 (με πλήρεις αποδοχές) ή 19 (με το 80%). Κάπως έτσι στη Νορβηγία το ποσοστό απασχόλησης των γυναικών φτάνει το 77,4% (στην Ελλάδα: 59,9%), η οικονομία ακμάζει, τα ζευγάρια έχουν πιο ισορροπημένες σχέσεις, γεννιούνται περισσότερα παιδιά και μεγαλώνουν πιο χαρούμενα.

Αυτά και άλλα πολλά γράφουμε στην εργασία του ΕΛΙΑΜΕΠ, μαζί με το ερευνητικό κέντρο FAFO του Οσλο, για το θέμα της «ποινής μητρότητας»: όταν το ζευγάρι αποκτά παιδί, η πιθανότητα απασχόλησης και οι αποδοχές των γυναικών μειώνονται, ενώ των ανδρών μένουν ανεπηρέαστες ή αυξάνονται. Οχι όμως παντού: στην Ελλάδα η ποινή μητρότητας είναι μεγάλη, στη Νορβηγία αμελητέα. Η εργασία, στην οποία συνετέλεσαν η Tone Fløtten, η Χρύσα Παπαλεξάτου, η Δάφνη

Νικολίτσα και ο Björn Dari, δημοσιεύθηκε στα αγγλικά και είναι διαθέσιμη στην ιστοσελίδα του ΕΛΙΑΜΕΠ.

Πριν διαβάσετε το επόμενο άρθρο,

παρασηφίστε τη διάρκεια της άδειας πατρότητας σε τέσσερις μήνες, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, και ταυτόχρονα να απαλλαγούν οι εργοδότες από το σχετικό κόστος.

Περισσότερο περιεχόμενο: Πρωτοβουλία newsletters.

Προσθήκη στο προσωπικό προφίλ. Αποθήκευση άρθρων.

Περιεχόμενο για σένα.

Στη χώρα μας, έπειτα από σχετική νομοθετική πρωτοβουλία της Ε.Ε., άδεια πατρότητας διάρκειας 14 ημερών θεσμοθετήθηκε το 2021. Δεν κατορθώσαμε να βρούμε στοιχεία για το πόσοι άνδρες εργαζόμενοι κάνουν χρήση του νέου δικαιώματος. Ρωτώντας στον κύκλο μας μείναμε με την εντύπωση ότι στο Δημόσιο (εκτός Σωμάτων Ασφαλείας και Ενόπλων Δυνάμεων) ο νόμος τηρείται, ενώ στον ιδιωτικό τομέα, κατά κανόνα, όχι.

Η εργασία μας καταλήγει στην πρόταση να αυξηθεί η διάρκεια της άδειας πατρότητας σε τέσσερις μήνες, τόσο στον ιδιωτικό όσο και στον δημόσιο τομέα, και ταυτόχρονα να απαλλαγούν οι εργοδότες από το σχετικό κόστος, το οποίο θα μοιράζονται ΕΦΚΑ και ΔΥΠΑ. Αυτό σίγουρα περιέχει μια μικρή δόση βολонταρισμού. Όμως, όπως έχει γράψει ο Maurizio Ferrera, «η πρώτη ύλη κάθε μεταρρύθμισης είναι πάντοτε ένα ιδεατό σχέδιο αλλαγής».

Είναι υπερβολικό να ελπίζει κανείς ότι η ελληνική κυβέρνηση, που οπωσδήποτε έχει να επιδείξει σαφώς προοδευτικό έργο στα κοινωνικά θέματα (εκτός μετανάστευσης), θα τολμήσει αυτή τη – χωρίς υπερβολή– ιστορική πρωτοβουλία, που θα ωφελούσε τους πάντες (γυναίκες, άνδρες, παιδιά, την οικονομία); Και είναι αφελές να πιστεύει κανείς ότι η εξέφρων αντιπολίτευση θα τη στήριζε;

**Ο κ. Μάνος Μασσαγγάνης είναι καθηγητής Δημόσιας Οικονομικής στο Πολυτεχνείο του Μιλάνου και επικεφαλής του Προγράμματος Ελληνικής και Ευρωπαϊκής Οικονομίας του ΕΛΙΑΜΕΠ.*

✉ **ΣΑΒΒΑΤΟΚΥΡΙΑΚΟ:** Η συντακτική ομάδα της «Κ» σας προτείνει τα θέματα που ξεχώρισαν.

Κάνοντας εγγραφή συμφωνείτε με τους [Όρους Χρήσης](#) και την [Πολιτική Προστασίας Προσωπικών Δεδομένων](#)

ΑΠΟΦΕΙΣ

ΑΠΟΦΕΙΣ

ΑΠΟΦΕΙΣ

ΑΠΟΦΕΙΣ

Αλλαγή που σώζει ζωές

Οι ντροπαλοί αναγνώστες
του ΤσίπραΣτέφανος Κασσελάκης:
Καύσιμα

ΤΑ ΠΙΟ ΔΗΜΟΦΙΛΗ

- 01** Ο Νετανιάχου ανακοίνωσε συμφωνία-μαμούθ για την πώληση φυσικού αερίου στην Αίγυπτο
- 02** Live – Γαλλία: Η τελετή παράδοσης της φρεγάτας «Κίμων» στο Πολεμικό Ναυτικό
- 03** «Πώς είναι δυνατόν ένα 9χρονο παιδί να έχει μαζί του ψυχοφάρμακο στο σχολείο;»
- 04** Τακτικά Διοικητικά Δικαστήρια για σύζυγο Σκέρτσου: Ετυχε της ίδιας μεταχείρισης με τους συναδέλφους της
- 05** Νεαρός μηνύει τον Μαζωνάκη για σεξουαλική παρενόχληση – Για εκβιασμό μιλά ο τραγουδιστής
- 06** Προειδοποίηση της Μόσχας στον Τραμπ για τη Βενεζουέλα: Μην κάνεις το μοιραίο λάθος
- 07** Η τοποθέτηση του Αλέξη Παπαχελά για το μπλόκο του ΕΚΚΟΜΕΔ στο ντοκιμαντέρ για τη «17N»
- 08** Η Κίνα φορολογεί τα προφυλακτικά για να ενισχύσει τις γεννήσεις – «Φτάνουν στα άκρα»
- 09** Πολική αρκούδα υιοθέτησε περιπλανώμενο μικρό – «Σπάνιο και εκπληκτικό»
- 10** Ορμπαν: Τελειωμένο το ζήτημα των παγωμένων ρωσικών περιουσιακών στοιχείων – Δεν περνάει

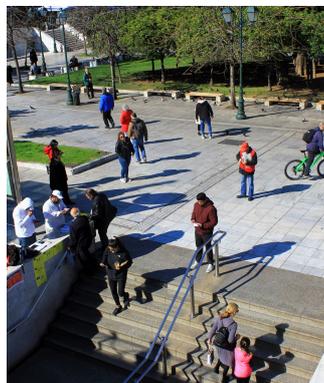
EDITOR'S PICK

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «Κ»

Ελιζαμπет Τόνεφ,
το νέο αστέρι του
μπαλέτουΗ 25χρονη Α΄ χορεύτρια του
Κρατικού Μπαλέτου της
Βαυαρίας ερμηνεύει τη Ζιζ...

«ΣΠΑΝΙΟ ΚΑΙ ΕΚΠΛΗΚΤΙΚΟ»

Πολική αρκούδα
υιοθέτησε
περιπλανώμενο
μικρόΜια σπάνια περίπτωση
αποκαλύπτει τις περίπλοκες
σχέσεις μεταξύ των δεινών...

OXFORD ECONOMICS

Μέχρι το 2050 η
Αθήνα θα είναι η
πιο γερασμένη
πόλη στην
ΕυρώπηΟ πληθυσμός σε ηλικία
εργασίας στην Αθήνα θα
μειωθεί πάνω από 30% τη...

ΧΟΙΡΙΝΟ ΣΤΟΝ ΦΟΥΡΝΟ

Καρέ, μπουτί ή
ρολό; 39 συνταγές
για το
παραδοσιακό
ψητό των
ΧριστουγέννωνΟλόκληρα μπουτία
ροδοψημένα, εξάισια ρολά,
γεμιστά καρέ και πανσέτες...

ΟΙΚΟΝΟΜΙΑ

Νταξιοδοτικό φέσι
ρυξελλών

Αυτόματη εισπραξη ΦΠΑ από
την εφορία – Το σχέδιο της
ΑΑΔΕ

Αυξάνεται η χρήση
δεδομένων κινητής,
υποχωρούν οι τιμές

Μέχρι το 2050 η Αθήνα θα
είναι η πιο γερασμένη πόλη
στην Ευρώπη

ΙΣΤΟΡΙΑ

περιοδικό **K**

90 Χρόνια πριν... 18-12-1935

Ελιζαμπετ Τόνεφ, το νέο αστέρι του μπαλέτου

γαστρονόμος

Χοιρινό στον φούρνο: καρέ, μπουτί ή ρολό; 39 συνταγές για το παραδοσιακό ψητό των Χριστουγέννων

Πέρα από τη ζυγαριά: η σύγχρονη προσέγγιση στην παχυσαρκία

ΤΙ ΔΙΑΒΑΖΟΥΝ ΟΙ
ΣΥΝΔΡΟΜΗΤΕΣ

Bloomberg: Ο Ερντογάν ζήτησε από τον Πούτιν να πάρει πίσω τους S-400

Η τοποθέτηση του Αλέξη Παπαχελά για το μπλόκο του ΕΚΚΟΜΕΔ στο ντοκιμαντέρ για τη «17N»

Ο ΣΥΡΙΖΑ διαγράφει τον Νίκο Παππά μετά την καταγγελία για άγρια επίθεση σε δημοσιογράφο

Εξεταστική για ΟΠΕΚΕΠΕ: Σκληρή αντιπαράθεση Κωνσταντοπούλου – Σκέρτσου και απειλές για μηνύσεις

Μ. Καρυστιανού: Δεν θα αυτοπροταθώ ως ηγέτις, παραποιούν τα λόγια μου για να με αποδομήσουν

Κατέβασε το app

Η ΚΑΘΗΜΕΡΙΝΗ

Εταιρικό Προφίλ
Ταυτότητα
Ιστορικό Αρχείο
Δελτία Τύπου
Σημεία Πώλησης
Έντυπη Έκδοση

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Συχνές ερωτήσεις
Αίθουσα Σύνταξης
Κοινωνικές Αναγγελίες
Προαγγελία γάμου
Στοιχεία Επικοινωνίας

ΣΥΝΔΡΟΜΕΣ

Πακέτα Συνδρομής
Ομαδικές Συνδρομές
Εξυπηρέτηση Συνδρομητών

[Εγγραφείτε](#)

ePaper

Ξεφυλλίστε την έντυπη έκδοση

Newsletters

Τα νέα μας στο inbox σας

Εκδόσεις

Όλες οι εκδόσεις μας

Καθημερινή Summits

Συνέδρια διεθνούς βελγνεκούς

Όροι χρήσης

Πνευματική Ιδιοκτησία Περιεχομένου

Προστασία προσωπικών δεδομένων

Πολιτική cookies

Προτιμήσεις απορρήτου

Πολιτική Διαφήμιση

Powered by:

